

SLOVENIJA.

List 100.

V petek 14. Grudna

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajtuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Kaj Slovencem menka?

(Konec.)

Dalej nam Slovencem menka:

2. dobro vredjenoga (geregellen) novinarstva.

Poznam sledeče slovenske novine: „Slovenija“, „Novice“, „Vedeža“ in „Celjske novine“; vse se obnašajo prav domorodno in hvalevredno. Pa vendar se mi zdi, da bi se dale še lepši urediti, da bi še več koristile. Tri so zvezde, okolj katerih se suče vsa sreča in slava našega naroda: politika, kmetištvo in šola; po tih treh verstah bi se naj tudi naše novine uredile: „Slovenija“ naj zastupa „politiko in narodnost“, „Novice“ naj učé „kmetištvo in rokodelstvo in obertnost“, „Vedež“ naj piše, ravno tako, kakor dosadaj, za „učitelje in učence nižjih šol“, „Celjske novine“ pa za „učitelje in učence višjih šol“ (Pädagogische Zeitung). Za politiko že dosti vstreže „Slovenija“, alj po šolskomu časopisu je že marsikteri zdihoval. Za šolske reči bi se pa gotovo najbolj prilegle „Celjske novine“, ker v Celjskej okolici in kresiji slovenščina najveselejše in krepkejše napreduje, in ker se sliši, da se bo v Celju napravila šola za slovenske pripravnike. Vse v Ljubljani tudi biti nemore, in ne sme; Slovenci! le ljubezavno in bratovsko! Brati! kako se dopade ovi moj nasvet? Tako bi blo novinarstvo lepo uredjeno, vsi predmeti bi bli krepko nadomestovani, in vse novine bi imele dosti dopisatelev in naročnikov. Slovensko novinarstvo bi cvetelo. —

Od vlade pa pričakujemo in tirjamo, da napredovanje novinarstva ne ovéra. Do duše žalostno bi blo, ako bi dobili kolek (stempel) za novine; žalostno bi blo, ako bi vlada ne napravila posebni „uradni list“ za vsako deželo. Slovenci radi čitaju novine, ker pa dvoje deržati in brati je predrago in mudno, si naročijo samo poluradne nemške zavolj tistiga „Amtsblatta“. Proč s novinarskim kolekom, proč s vladnim listom! tako bojo novine dober kup, ljudstvo bo čitalo in se otcasalo; tako se bo jasno pokazalo, ktere novine ljudstvo rajši bere slovenske ali nemške, liberalne ali kitaste; tako bo tudi vlada spoznala resnično občno javno mnenje; toraj proč s novinarskim kolekom, proč s vladnim listom! —

Pa vendar to ni še vse, česar nam menka, in česar je nam tréba. Novin visok in svet namén ni samo, ljudstvo otesovati in omikovati, nego novin namén je tudi to, politiko svoje stranke podpirati in potrebe svoje stranke pred vladno odkritoserčno razodévati. Zato ima vsaka le količkaj važnejša stranka v Beču svoje novine, svoj organ. Ministerska stranka jih ima največ: „Oesterr. Korrespondenz“, „Kourir“, „Reichszeitung“, „Lloyd“ itd. Frankfurtisti imajo „Ostdeutsche Post“; Centralisti imajo „Presse“; kaj imajo v Beču pa Slavjani? Ni jednoga lista na Dunaju, ki bi slavjansko politiko, in slavjanski narod zastupoval: „Ko sem, piše neki vlastenec, v predhiši (ministerialnej) po mizah ogledoval, kjer so različni časopisi ležali, nisem nobenoga slovenskoga vidil, ampak Deutsche Reichszeitung, Korrespondenta, Times in druge. — Res je taka in žalostna je.“ — Same „česke narodne novine“ in „südslavische Zeitung“ se véasi v misel vzamete, pa ne da bi se po-

hvalile in poslušale, nego da bi se opovergle in černile. Vidite, brati! kaj ne samo Slovencem, temuč Slavjanom menka? Veliki nemški časopis, ki bi v Beču pred očmi ministrov izhajal, slavjansko politiko: „Vse za jedino, neodvisno, ravnopravno, zavezno Austrijo“, krepko podpiral, i prošnje in tožbe iz vsih slavjanskih pokrajin odkritoserčno in dostojno ministerstvu oznanoval. Dro imamo „Slavische Centralblätter“; alj te novine na našo škodo in žalost sadaj neredno, ja clo nič več ne izhajajo; dro je začel pred kratkim izlaziti časopis: „Union“, vendar bo ovi le Čehi in česke potrebe zagovarjal. — Same „česke narodne novine“ so včeraj iz Beča neki sostavk donesle, kteri govori in priporočuje kaki „Centralblatt“ v Beču. Slavjani prevdarimo ovo važno reč: kako bi se mogel na noge spraviti tak časopis v Beču; tega Slovencem in vsim Slavjanom sploh menka! —

Tretjič nam Slovencem menka.

3. delavnosti in serčnosti.

Resnične in zlata vredne so beséde, ktere je pregovoril v 96. listu Slovenije neki iskreni in učeni vlastenec iz štajera: „Politiška pomemba Slovencev je še celo malička, bila bi gotovo večja, ko bi mi več delali po osnovi in dogovorih. Mi slovenski domorodci vertimo se še gotovo okol one dobe, v kterej so Hervati bili od leta 1835 — 1839, pévajóci pésmo, kričjóci „živio“ pa mislimo, da je s tim že Rim sozidan, in domovina rešena. Če ravno so se nam tudi vrata zlote svobode odperla, vendar se še nismo preselili iz stare hiše. Ta naša pohlevnost, to državno nehajstvo (nemarsina), ta mehkoputnost na polju političkoga agitiranja ubija narodnost slovensko, da se ne more v občinskej veronji (Gedränge) tujorodnih narodnost opomoči i okrepiti, kako bi se pristojalo za eden narod, bodi si, kakor mu drago majhen.“

Ja, ja! slovenski brati, delavnosti in serčnosti nam menka! Kje so tisti gg. kateheti in učitelji, ki se prav domorodno po pravici in postavah v šoli obnašajo; naj majnsa zapreka, kaka žal besedica nevednoga kmeta, kaki gerd pogled nemškutarskoga predstojnika že omami njih delavnost, njim vzeme serčnost, možko in stalno po postavnem potu napredovati! Kje so čitavnice, kje so učiteljske skupščine, tako živo potrebne in zato tudi od ministerstva zapovedane? — Kako je s slovenskimi novinami? Izverstne krasne sostavke smo v njih brali iz vsih slovenskih dežel; letas — letas so vsi vlastenci omolknili, vsi po mertvaško molče, in mislijo, da bo tako kej boljše! Kakor se kaže, še tega ne bomo zbarali, kako se po slovenskih gimnazijih z slovenščino godi; ni na nobenomu gimnaziju Slovenca, ki bi to hotel ali upal v kakih novinah oznaniti; žalostno! Slovenci! naša rodoljubnost je pičila, naše vlastenečtvo je piškovo! — Kako je s političkim agitiranjem? Alj slovenski časopisi dro hodijo po srénjah od hiše do hiše, da narod zdramijo in oživijo? alj se dro pove Slovencem, da imajo pravico tirjati slovenske razglase, slovenske protokole, slovenske odgovore itd.; alj se pove Slovencem, kako drugod po českim, Moravskim, Horvaškim itd. kmeti tirjajo svoje ustavne pravice, ktere se jim tudi ne odrečejo, da imajo drugi Slavjani po pisarnicah že povsod vse v domačem jeziku? alj se novi

državni zakonik in vladni list o nedelah in praznikih alj po zimskih večerih dro Slovencem bere, in tako dokazuje, da od ministerstva že res vse postave za Slovence v slov. jeziku izhajajo, in da se prav lahko in lepo zastopijo? Alj bojo vlastenci imeli serčnosti, nevedne in borne kmete pri vredovanju novih srenj, pri volitvi srenjskoga odbora, pri volitvi poslancev na deželni in državni zbor podučevati in podpomagati? Narod naš je dete; — Bog obvari, da bi mi vlastenci bli slabi očeti slaboga dēteta! „Naš cilj mora biti tudi te, da vdolovali bomo v osodo Austrije, da bodo tudi nas šteli med potencije Austrije. Politiško življenje pa tudi morajo Slovenci imeti, drugači nemoremo upati, da bode naše duševno slovstveno od kakšne vrednosti in važnosti. Ne tajim, da je pri vsim dobro volja, pa od volje se mora stopiti na delo!“ Alj ove delavnosti in serčnosti nam Slovencem menka! —

To po mojih mislih nam Slovencem menka; to je uzrok, da upeljanje pravičnih naredb pri nas le po polževej poti napreduje, da v nekterih rečih vidimo, da se clo po rakovo nazaj pomikamo. Zato v imenu mile domovine prosim in zarotim visoko ministerstvo, da si za Slovence in njih potrebe izvoli lastnoga ministerialnoga svetovavca; prosim in zarotim vse vlastence, da naše novinarstvo uredijo na srečo slovenskoga, in celoga slavjanskoga naroda; prosim in zarotim vse slovenske vlastence, da delajo in se trudijo serčno in možko za mile brate slovenske! Bog daj!!

Celovec 6. Decembra 1849.

Svečan.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Ljubljana. Prejšniga poslanca in predsednika odbora državnega zbora v kozopersku lanskiga leta na Dunaju, gospoda Šuzelka poročena žena, gospa Ida Brüning-Šuzelka nas je iz nenade pretečeni tedin razveselila v gledišu s slovensko pesmico: „Bratci veseli vsi“ ki jo je med nemškima igrama res prav lepo, razumljivo in čutljivo pela. Nekaj dni je gosp. Šuzelka s svojo ženico v Ljubljani postal, kjer so ga nekteri gospodje s pojediniami počastovali.

* Vedno popotvajo vojaške trume sem ter tje skoz Ljubljano; veliko jih pride in gre tudi ranjenih in bolnih vojsakov, kterim za postrežbo in oskerbljenje ljudomilo serce res veliko — ob času skor vse — prizeleti mora; tako so zanemarjeni. Blago bi bilo, ako bi miloserčni Ljubljančani za te vboge potnike po izgledu družih mest koj zloževali, kir pomoč posameznih tukaj zadostiti ne more.

Ljubljana. Deželni poglavar gosp. grof Welsersheimb je sopet iz Dunaja v Ljubljano dospel.

Zvezdni drevored na narodnim (pred kaptinarskim) tergu se ponovljuje; vse dozrajne drevesa v njemu poderajo in divje ko stanje že precej precej odrasene na njih mesta stavijo.

Oddelik 5-ga domačiga bataljona, ki je šel v Ljubljano prisel, je odposlan v Celje, drugi oddelik v Novo mesto.

Sneg, ki smo ga dosihmal to zimo malo vidili, je jel pogostama padati.

Ljubljanska „Theologische Zeitschrift“ po novim letu več izhajala ne bo. V 49 listu t. l. naznani, de za misijon pod vodstvom verliga našiga vlastenca gosp. Dr. Ignacija Knoblerja v Afriki se je nabralo 835 gold. 54 kr. sr.

Po razglasu Ljubljanske mestne gosposke je dozdej prišlo v denarnico za ranjene krajske vojsake 9385 gold. 54³/₄ kr. v denarjih in 220 gold. v obligacijonih.

Ljubljana 11. grudna. Živio Lloydovi dopisun p. l. Zares veliko čast je nam skazal, kir je sostavk „šolske tuge“ Slovenije od 16. p. m. ponemčil, in ga v Lloyddu od 5. t. m. natisnit dal. Pa naš prijatelj je spet začel blesti! Ako so mu „Novice“ protiministerialne, je vredništvo Slovenije se več zadolžilo. Slovenija je ljubljanske učitelje gerdila, ona mladost podpihuje, ona je mačjo godbo v Ljubljani, in strašni barveni prepír osnovala. Srotlej! Mi te opomnimo na tvoj program, ktiriga si v svojim pervim dopisu v Lloyddu oznanil. Facta! — facta! — Kaj, ti se prederzneš od Verunglimpfung govorit, ti, ki si dozdej skazal, de družiga ne znaš, kot poštene ljudi gerdit in ovadovat. Ako so v omenjenim sostavku zares tak gerde reči — zakaj si ga ti edini pravi Austriane skoraj celiga ponemčil? In kje je tisto gerdenje, od kteriga bledeš, v tvojim prestavku ga ne najdemo, tud v verstah, ktere nalaš nisi prestavit hotel ga ne zasledimo. Kdaj je Slovenija mladost k slabimu našuntala, kako se je ona pri mačji godbi vdeležila? Daj nam odgovor, drugač ti protimo . . .

Pa mi nočemo tak ojstro s teboj ravnati. Saj smo zastonj prestavljaja za Lloydda dobili! kir vemo, de bo tudi za naprej Slovenija paša za tvoje vohonstvo, ti ta požirek nočemo preveč greniti. Tode, če boš tud za naprej blagovolil naše sostavke za Lloydda zakrojiti, želimo da bi se sledečih vodil držal.

Izvirni sostavki Slovenije so „Urtext.“ Če jih prestavljaš, jih ne smes tako po svoji volji obrezljat, kakor si zdaj storil. Take obrezance mi ne bomo za svoje otročiče spoznali. Cele stavke (Sätze) nisi ponemčil, pa jeli pisun! tiste verstice, v kterih se slovensko družtvo hvali, so bile grenak pelin za tvoj Slovenožerčni želodec! Toraj proč ž njim.

Na dalej ne smes pri pristavljanju za naše slovenske besede nove še nikoli slišane pomenke oktroirat. Ti si prestavil besede: Osup in zavzetje nas obideta tako le: Verzweiflung u. Erstaunen überfieleen uns. Pa osup vender ne pomeni Verzweiflung. Osup ali po tvoje Verzweiflung je nova priča, zoper te, ki ti zna iz tvojiga gnjusobniga obraza šemo potegniti, s to besedico si se sam izdal. Mi pa čemo tud našim bravcam razložiti, kak je nam ta mala besedica zoper nam dobro znaniga Lloydoviga pisuna novo zvedočbo v roko dala. — Zadne dni pretečeniga mesca je bil gospod p. v hudi zadregi. Vse slovenske besednjake je preiskaval, da bi besedo osup našel; — zastonj, pri družih Lloydianarjih je popraševal, kaj da pomeni — zastonj, še clo brajnovke in perice je s prašanjem, kaj pa pomeni osup? napadval — vse zastonj. Čas le hiti, šolske tuge za Lloydda so bile že gotove, le nesrečni osup... osup... je majnal. V taki sili se je tista nesrečna „Verzweiflung“ rodila, vesel p. to besedico začačka, pismo zapčati, in ono že po nagli železnici leti. Pa ta Verzweiflung je Lloydoviga pisuna noč in dan kot mora tlačila, hočeš ali nočeš vunder prenapetiga Slovenca popraša: Sie heisst osup nicht Verzweiflung. Ta odgovori ostermivšimu ozup heisst nichts, aber osup heisst Erstaunen. Pa „pre pozno, pre pozno!“ Ko smo mi zvedli, da Lloydianarji z besedico osup tako silo imajo, smo berž prerokovali: V kratkim bomo v Lloyddu zgorej imenovani sostavk Slovenije brali, pa beseda osup bo

prestavljena z Verzweiflung.“ Glej pisun! kakšni preroki smo, al jo nismo zadeli? Pa ti srotlej, ki zmiraj na nas lajaš, si sam sebe v rep vjedil. Če boš za naprej še tak teški porod imel, če boš v Sloveniji na kakšno enako slavomansko besedo naletel, te prosimo ne pri brajnovkah in pericah za svet popraševati, pridi k nam, z veseljem bomo našimu prestavljaju za Lloydda pravi pomenik besede povedali, in molčali bomo kakor — zid. Saj ni treba, de bi vrabci v Ljubljani že ene dni poprej tisto pesem čivkali, ktiro ti še le pozneje v Lloyddu zakrožiš.

Kir se tak ljudomilo proti tebi obnašat hočemo, mislimo da nam tudi ti sledeče prošnje odrekel ne bodeš.

Ti skoraj v vsakim dopisu od mačje godbe in od barveniga prepira (Farbenstreit), ki se je v Ljubljani pripetil, bledeš. Od mačjih godb se je lani v celi Evropi slišalo. Pa de je bilo Ljubljansko ozidje bojišče prestrašniga barveniga boja, to je imenitna prigodba v slovenski zgodovini. Naši vnuki bojo gotovo Lloydda brali, in v prihodnih stoletjih se bo še kakšen učen mož za komentatorja tvojih dopisov znašel, pa on se bo spodtaknul nad besedami: „Farbenstreit innerhalb der Mauern Laibachs“; preiskaval bo vse archive, zastonj! kir nikir ne bo kaj od tega boja našel. Toraj, dragi domorodec! blagovoli nam skoraj popisati vse okoljšine tistiga serditiga boja, koljko bokalov kervi se je prelilo, kje je boj nar hujši divjal al v kurji vasi ali v kravji dolini, koljk Nemškutarjev so pozrešni Slavomani požerli. Popiši z gorečimi barvami ta boj, kakor ti je že Don Quixote lep izgled dal, in postal boš Thucydites Slovenskih dežel.

Zadnja prošnja, ktiro do tebe imamo, je le ta: Ti imaš gerdo navado, de zmiraj rad od sebe govoriš, ti zmiraj navodiš ali citiraš svoje lastne borne dopise. Ti zmiraj praviš: Wie wir berichtet haben, wie wir berichten, wie wir berichten können u. werden. Dozdej si še zmiraj mačjo godbo in barveni prepír v Ljubljani citiral, za naprej, kakor se kaže, boš tudi Gottlieba Freimutha vedno citiral. Opusti to gerdo navado.

Kakor smo v nekim Ljubljanskim časopisu poleti brali, je to šego pisariti en Nemeček po imenu: Hinkmar Rupkov Budigaski do nar vikši stopnje dognal. Zdaj je ta šega, samega sebe citirat, že ob vso veljavo prišla, le vsako stoletje enkrat se na literalnim obnebu taka repata zvezda prikaže. Že vdrugeč si nam v Lloyddu povedal, da si od svojiga potovanja domu prišel. Zdaj praviš: Bei meiner vor einigen Tagen erfolgten Rückkehr von meiner Reise ersuche ich, dass . . . Morebiti boš en prihoden sostavek takole začel: Da das heftige Bauchgrimmen, welches mich gestern ergriff, heute etwas nachgelassen hat, so ergreife ich die Feder u. berichte, dass die Slovenen . . .

Revčik! kaj je Lloydovim bravcam mar, ali se po Krajnskim klatiš, ali v beli Ljubljani svoje puhle sostavke kuješ. Marsikter bi mislit vtegnel, da si ti en commis voyageur. Pa mi smo ti priča, da ti mož peresa z vatlam še nikoli nič nisi opravil imel. Že poleti si, kakor si v Lloyddu oznanil po Krajnskim popotval. Trikrat že si hudo zoper nas lajal, že tistkrat si sam sebe v rep vjedil. Drugikrat derži jezik za zobmi! Še enkrat naj ti bo rečeno: Spiegelberg wir kennen dir!

Toraj, če borniga mazača poznate, dajte ga na znanje, bo marsikter naših bravcev rekel. Mi pa v tej reči takole mislimo. Ta časopis se nam pre čeden zdi, da bi ga z imeniam borniga dopisuna oskrunili. In tud vest nam ne dopusti, da bi na pol mertvo, otno muho ubili. Ušesa nategni, Lloydovi dopisun! Al veš, kaj se z jesenskimi muhami zgodi? Nekaj časa ljudi nadlegvajo, posebno rade na belih pregrinjalih posede, de jih ognjusijo, potem se še malo časa obotav-

ljajo, in zadnič padejo otno med smeti, kjer so se tud izvalile! Srotlej, glej tvojo prihodnost! Čemu bi te ubili . . . revček! . . . muha!

Celovec 7. Decembra 1849. Ker smo se zavolj slovenskoga knjigoterštva že malo ojtrej spopadli, se mi dobro zdi, ovo reč do konca dognati. Za to naj tukaj stoji odgovor g. Leona na razjasnenje čast. odbora slovenskoga družtva v Ljubljani: „Da nekteri slovenski založniki knjigoteršcem ne dovoljo narodnoga dobička (Rabath), je znana reč. G. Lercher bi bil modrejše storil, če bi ne bil čast. odboru svetoval, bukvarjem 10 od 100 dobička dati. Ljudi, ki bukvarstvo ne poznajo, naj se podučé. Rad bi vedel, kaj bi g. svetovavec rekel, ki bi se mu od knjig pri meni založenih, in na Krajnskim, (za kar se lepo zahvalim), slovečih in mnogo pokuplenih, le samo 10 od sto dovolilo. On, in tudi vsaki drugi bukvar bi gotovo bukvarstvo na kljuko obesil, in se — na škodo slov. bukvarstva, — za prodajo ovih knjig malo maral. Le tisto delo človeka veseli, kjer se mu trud in stroški poplačajo. — Kar pa čast. odbor terdi, da so razun Leona vsi bukvarji shodne govore g. Vertovca, kakor v Ljubljani po 40 kraje. prodajali, ni res; poglej „Gratzer-Zeitung, Intell. Blatt Nr. 315“, kjer Damian et Sorge imenovano knjigo za 48 kr. ponudi; tudi Sigmund v Celovcu jo za ravno tisto ceno prodaja. —

Res je, da jaz nektere knjige, postavim: „Drobtince“, „Blaže in Nežica“, „Sveto opravilo“ itd. g. Lercherju v Ljubljano z 10 procenti pošiljam; pa vse take knjige ne izhajajo v mojim zalogu, temuč šolskoga vodstva v Celju, kakor predimkov list priča. Od takih knjig, ki jih bukvar ne v zalogu, nego samo v komisijoni ima, 10 procentov bukvarjem dobička dajati, ni nenavadno. Čuda, da čast. odbor tega ni vedel, alj da je g. Lercher ovo važno reč zamolčil. —

Zarotim vse bukvarje, da naj povedo, alj jim jaz od vsih v svojem zalogu tiskanih knjig navadnoga dobička ne dovoljim; nasprot pa tudi jaz tirjam navadne procente, in prosim mojega imena ne imenovati pri oznanjenju takih knjig, pri kterih se navadni dobiček ne more ali noče dovoliti.“ —

Tako g. Leon; jaz pa pristavim: „gospodi! nič za zlo, in omnibus caritas.“ Gospode založnike pa v imenu napredka slovenskega bukvarstva lepo prosim in živo zarotim; ceno novih knjig vselej tako uravnati, da se bo mogel bukvarjem navadni dobiček dovoljiti. —

Ker sem ravno zgoraj „Drobtince“ opomnil, naj tudi nekaj povem od „Drobtince“ za leto 1850.“ Kije Slovencem znano, kdo je „Drobtince“ na noge spravil, kdo jih najkrepejši podpira, se mi vsaka hvala zdi: vodo v morje sipati. Zaderžek letašnjih Drobtince je ravno tisti, ki v poprejšnih; in tako koristen za vse stanove, za stare in mlade ljudi. Posebno važne in duhovnim prijetne bojo „Pridge osnovane (Chrien) za svetke leta“, spisal je jih visoki in slavno znan slovenski pridgar. Gg. učiteljem bode pa to gotovo prav po godu, ker so pšmim pridjani tudi napèvi. Obleka je krasna, papir bel, in čerke nove in čiste, z eno besedo: Drobtince bo vsaki Slovenec z veseljem in na veliko korist prebiral; naj Drobtince pri nobenej čitavnici, nobenej šoli ne majnkajo! —

Kar slovenske novine zadene, smemo upati, da bota „Vedež“ in „Slovenija“ z novim letom svoje krasne sostavke donašala v občeslovenskim jeziku prebližaje se ilirskomu narèčju na podlagi Majerjevih pravil. Hvala in slava njima! Vsaka posebnost; vsaka pristranost, naj bi še tak lepa bla, in nekterim gospodom, mestom alj kronovinam še tako dopadla, je obžalovanja in milovanja vrédna, ker overa zjedinjenje, srečo in slavo jugoslavjanom. Potrebno spoznam še enkrat opom-

ni, kar slavni Bečki dopisatelj v Sloveniji piše: „Ilirski jezik je vez, ki bratovske narode Serbljev, Slavoncev, Herovatov, Dalmatincev i Slovencev skupaj veže.“ To je že žalostno, da vsi gg. slovenski uradniki v jeden rog ne trobijo; Bog obvari, da bi g. Rizzi imel prav, pisuče: „Wir sind nun allerdings der Ueberzeugung, dass die slavische Einheit noch nicht so nahe vor der Thüre steht, wir wissen, dass sie erst in der ersten Periode: des Schwärmers für die Einheit stehen, der die Spaltung erst folgen wird.“

§. 55. osnove za gimnazijalne in realne šole priporuča, da bi se na vsih gimnazijah napravile knjižnice, da bi učencem pripomočkov ne manjkalo se omikovati in prosvetiti. Imamo tukaj scer imenitno knjižico; alj stavim kej, da ne najdeš v njej kake slavjanske knjižice, naj bi vse prekucnil. Število rodjenih Slovencev in Nemcev, ki bi radi slovenske, ilirske itd. knjige prebirali, hvala Bogu, ni malo; alj kje dobiš potrebnih knjig in denarjev? Pa Bog bo dal pravici svojo moč, bo zbudil gotovo dobrotnikov, ki bojo ovo potrebno napravo z denarjem, knjigami itd. podpirati blagovolili. Tudi slovensko društvo se bo zavolj tega ob novim letu razšlo, in dosadašnji udi bojo naprošeni in povabljeni, slovensko gimnazijalno knjižnico v Celovcu po mogočnosti in dobri volji podpirati. Ako se le polovica stroškov, ktere je slov. društvo dosadaj na stanišče, novine, kurenje itd. potrosilo, na ovo knjižico oberne, bo v nekterih letih Celovska slov. knjižnica, napravljena samo od dobrotnikov in prijatelev slovenščine, daleko in široko slovela. Kaj k temu pravite ljubi vlastenci? Mislimo s tim ustreči ministerstvu in slovenščini. — Svečan.

Iz Gradca. Tukajšno deželno vladarstvo je že v mesci Junii dobilo višji povelje nam slovenske šolske knige oskerbeti, ali še komaj v Novembru se je začelo z duhovnim svetom čes to pogovarjati. Bes ve, mu je od sam se ta židana volja prišla, ali je drugi klin prvega pritisknil. Alj počasi bomo vendar dobili kar nam gre ino kar nam nižje urade tak dolgo ino zavistno kratijo. Le išimo skerbno svoje!

Iz Gradca. Prošnja na ministerstvo podučtva odpravljena po zapisniku ali protokolu Graške mestjanske učivnice.

Preslavno ministerstvo podučtva!

Po novom uravnem načertu za latinske i mestjanske učivnice se moraju pri njih za vse žive jezike tiste kronovine, v koji se še šole znajdejo, učitelji postaviti in take za nemškega, če še nije med njimi, s toj določboj, da se učencem na zvolo da, kteroga teh jezikov da se hoču učiti razun maternoga, kojega se učiti je vsakomu zapovedano (po str. 6 — 7 i §. 19 — 20).

Usled te zapovedi se je tudi pri mestjanski učivnici v Gradcu začasen učenik postavil za drugi deželni jezik t. j. za slovenski. Alj pri tej šoli je obveljalo mnenje, da za Slovence ni slovenski nega nemški jezik zapovedan predmet v Gradcu, kojega se oni učiti moraju, — ino da so dolžni svojega maternoga slovenskoga jezika se učiti — to se jim neti ne oznani, temuč ravno tako na zvolo pusti, ko učencem drugih narodov! ker je ponižno podpisani nasprotnih misli, videč v tom krivo tolmačenje zoper jasne besede spomenjenoga načerta in ravnopravnosti, prosil lepo ponižno, naj voli preslavno ministerstvo ko naj beržeje to stvar razrešiti.

Dr. F. Muršec,

učenik vere i začasno slov. jezika.

Iz Gradca. Kdor letos Gradec pogleda, ne najde več lanskoga ali predlanskoga različno barvnoga, nego starega jednoličnega. Takrat so preobilni modro-belo-rudeči trakovi, s kojimi se je domorodno nadušena možka i ženska mladež ponosno kinčila, samim Gradčanom ino tujcem začudjene oči odperli, da

je tukaj dobra tretina drugoga naroda ko nemškoga. Premnogim k pohujšanji je u ovi dobi bilo odkrito, kar je tak dolgo bilo zakrito — tu i drugod. Obilno ino svetlo, ko brezbrojne zvezde na nebu, kadar silni vihar obložne černe obleke prežene, so se slavjanski narodi v tej dobi v Austrii prikazali. Ko v vojskah ino bitvah tako v zborih in javnih zadevah se je skazala njihova presežna množina, imenitnost ino važnost. Zvidilo se je, da je na njih volji ino moči stal obstoj državni. Pridobljena ravnopravnost množi ino širi njihovo moč, slavo ino važnost, ravno ko so razširne ino mnoge njihove krajine, ino jih dvakrat množi, ker jih složi. Ino kar bi pred polstoletjem ne mogoče se zdelo ali velika čuda, je sadaj lahko ino vsakdeno. Sini onega naroda, ki je po stari krivici smel ino htel s svojim jezikom vse sam biti, začnejo svoje zaupanje ino buduću sreću v nas staviti ino se zato našega jezika učiti in ga častiti. — Prav dosta se jih toga uka tu loti ino scer prav pridno. Z zavzetjem spoznaju, da je k njemu pot glajša i krajša, ko k lastnomu ali kteremu drugomu jeziku. Slovenski brati je igra. Pravopis, ki je pri engelskomu, francozkomu i nemškomu jeziku tak težavna reč, da se malokdo v večih letih celo prav pisati nauči, je pri nas lohka igrača za pol urice. Ednaka je s spoli. Kar se drugod težko težko dožene, je pri nas v pol uri dognano ino tak skoro v vsih rečeh. V tom nam je sam večni Bog pomagal. — Tujci, če ravno komaj začatniki v našem jeziku, priznaju radi te srečne prednosti ino jih bolj cenijo ko rojeni Slovenci, kteri so se v dozdnajnih šolah učili vse drugo bolj spoznavati i častiti ko sam sebe in svoj jezik — ino vendar mnogi zdaj njega krivijo ino ne sam sebe ino stare krivice, da ga po vseh stranih ne razume! Bi rekel, da se jim godi, ko nekdnajnim Amerikancem, kteri so svojo drago zlato manje porajtali ko tujo železo ali kakšo drugo činčarijo. Od tujcev še so le zvedli, koliko je njihovo lepo zlato vredno! — Kjer so tedaj ne davno traki nam priče bili, bodo skoro jeziki. — Živkov.

Austrijska dežela.

Iz Dunaja 8. Dec. Veselimo se Slovenci! Zakaj, boš prašal, ljubeznivi bravec, ki nikjer, kamor koli se ozreš, posebniga vzroka za ukanje ne vgladaš. Čuj, ktera za zgodovino sveta važna dogodba je nas Slovence na Dunaju razveselila. Deržavni (bolje mislimo bi se reklo deželni) zakonik za krajnsko rodovino prinese pod št. 11. poglavarstvinu ukaz (Currende des illyrischen Guberniums), v kterem se bero na šesti nemški strani v šesti versti besede: in der slovenischen Sprache. Tandem aliquando! Težka in grenka je bila ta kupica, pa vendar čast Bogu! srečno je izpraznjena. Die slovenische Sprache ist offiziell (durch die Landesbehörden) anerkannt. Davno je že ministerstvo, ktero je vseh rečeh tavžentkrat svobodoljubniši od deželnih srednjih oblastnij, vedno in dosledno pisalo: „Die slovenische Sprache; domače oblasti nasproti (zunej morebiti na Štajerskem) niso poznale družega kakor krainerische ali k večem windische Sprache; in ne davno smo slišali od uradnega dopisa rojenega Slovenca iz Koroškega, v kterem pravi, de na Koroškem le nekaj malo oseb razume „die neukrainische Sprache“ in de le tiste osebe „die sogenannte Gleichberechtigung“ imeti hočejo, zraven pa gospod sam doda, de je več krajev na Koroškem, kjer je pri kmetu „die windische Sprache noch gemeinüblich;“ to de: „Cesarjeva se ne oporeče;“ ustava 4. Sušca še velja, če ravno se gg. uradnikom od nje še kar ne sanja; in pravica bo vžugala, in mora vžugati, in vse repenčenje našim svetim pravicam nasproti je prazno, nečimerno počenjanje revnih slepcov. —ski.—

Beč. Nj. veličanstvo so blagovolili s nar-

vikšim sklepam 8. grudna t. l. vsim zavolj političkih hudodelstev ali pregreškov v ječo ne čez 1 leto obsojenim, kteri so polovico kazni že prestali in s svojim obnašanjem se milosti vredne skazali, ostank kazni odpustiti.

Vojasko sodnišče v Beču je 10. t. m. je dva nepričejoča beguna v ječo in eniga taciga k smerti obsodilo „in contumaciam.“ Na mestu tega nesrečniga, ki ga še niso osledili, so njegovo podobo „po postavi“ obesili.

Znani katolški profesor Filipus Münchena je poklican za profesorja na velko šolo v Innsbruck.

Gosp. minister Bruck je do barona in prevzvišeniga skrivniga svetovavca povzdignen. „Minister“ torej še ni nar vikši čast v Avstrii.

Ministerstvo tergovstva bo kmalo na svitlo dalo etnografski zemlovid Avstrijskiga cesarstva s 3 zvezki popisa avstrijskih narodov.

Več kot 200 kapelanov na Gorno-avstrijskim je podpisalo prošnjo na škofa, ki sledeče obseže:

1. Odločenje opravil fajmoštrov in kapelanov.
2. Tako stanje kapelana, de se bo zamogel sam rediti.
3. Tožbo proti kapelanam naj se v pričo dveh tovaršev razsoduje, in kapelanu bodi pripušeno se braniti.
4. Pri izročanju far naj se gleda na zasluženje prosečih.
5. Konkursi fajmoštverski večkratni nej se odpravijo.
6. Pri prestavljanju kapelana nej se mu vsaj pot plača.

Vojaski poglavar na Dunaju, Welden, je časopis „Presse“ za čas obsede zaterl.

Na železni cesti na Štajarskim sta blizo Krieglacha vozovlaka vkup zatela. 3 vozovi z blagam so razderti, 1 vojsak nevarno ranjen, 3 hudo, in 5 jih je malo oškodovanih. S tem popravimo oglas v našim zadnim listu.

Odbori za odvezo zemljiš bi svojo nalogo kmalo opravili, ako bi vsaki grajšak izgled posnemal nekdnajniga ministra in posestnika desetinske grajšine Ginselsdorf, baron Doblhoff. Grajšaki Ginselsdorfski so prvi že v letu 1847 s svojimi podložni pogodbo zavolj odpravljenja davšin sklenili, v kteri so se podložni zavezali edin za vse in vsi za eniga se odkupiti s 30,000 goldinarji sr. Pred nekaj časa so podložni barona Doblhoffa naprosili, jim te plače kaj odpustiti, baron jih blagovoljno cele plače in vse desetine in tlake odveže.

Ogerska in Erdelska dežela.

Poročniki iz Ogerskiga, ki so v Beču zavolj pridobitve dovoljenja železne ceste iz Oedenburga v veliko Kanižo, so se tudi svitlimu banu v njegovim stanovališu „pri rimskim cesarju“ poklonili. Zlo prijazno jih je sprejal, svojo pomoč k imenovanimu namenu jim obljubil, in tudi s njim po svoji navadi od edinosti Austrije, bratinstva vsih avstrijskih narodov itd. govoril. Zastran potertiga madžarskiga punta je omenil, de, ako bi Ogersko njega rešeno ne bilo, bi silna vojska mej ogerskimi narodi deželo na leta v nesrečo spravila bila, kir drugi narodi so se proti Madžari vdignili, tudi od dolniga izhoda bi bile trume prihrumele zahodno-evropejsko omiko razdreti, kakor je že 600,000 Bulgarov pripravljenih bilo avstrijsko mejo prestopiti, in bi bil ban potem s takimi prijatli več opraviti imel kot s sovrašniki. Tako piše Augsburska Allgem. Zeitg.

General Wohlgemuth je razglasil na Erdeljskim, de ne spozna daril host in družih zemljiš, s kterim so vodji romunske vojske možove vabili k boju za cesarja, ako so take darila proti pravicam družih ljudi in proti vstavi 4. susca 1849.

Pruska vlada se trudi, nemških naselnicov spraviti na Ogersko. Nekiga Spiegelthala je poslala v Buda-Pešt in v Beč do austr. ministerstva, vse ogledati in zvediti, kar bi naselovanju vstreglo; ministerstvo je delo poslanca živo podpiralo.

Nepolitiški del.

Veslarka.

(Po nemškem.)

Po jezeru vozi deklica se,
Raduje se tihega mira,
Na veslo opira se barkice,
Po ribicah zlatih se ozira.

„Je jezero mirno — krasno zares.“
Zapoje si deklica zala,
„Še gledala raji valov bi ples,
Viharja bi šum poslušala.“

In glej! od zatoka grom pribobni,
Jug črne oblake prizene,
Tresk udri na tresk in vihar buci,
Pomoči ni zanjo nobene.

V nebo trepetaje zdaj se ozre,
Po licah lijo ji solzice,
In milo zdihuje: „O vsmili se
Premilo nebo sirotice!“

„Za trdno obljubim, da me ne bo
Več vidilo sonce plesati,
Če jasno še vidim enkrat nebo,
In sonce na nebu sijati.“

In kmalo valovi vležejo se,
In sonce v zapadu se skrije,
Na nebu migljajo že zvezdice,
In luna prijazno zasije.

Zaupno opre na veslo se spet,
Vesla do zelenega gaja,
Tam pleše z mladenči dokaj deklet;
In godec veselje jim daja.

To deklica vidi in ostermi,
Že v veslo opreti se hoče;
Pa kaj, saj zdaj sonca na nebu ni,
In plesa pustit ni mogoče.

In urno v zeleni gaj se poda,
Si z rožcami glavo ovenca,
Na raji zasuka se nagloma,
Nar goršega vodi mladenča.

„Gorje! — se začuje glas iz nebes —
O deklica ti si zgubljena,
Pomislil na barkice divji ples,
Ti mar ni prisega storjena?“

In deklica naglo se oglasi:
„Kaj maram, kaj sim pregrešila?
Sej sije zdaj sonce v Ameriki,
Sim tui mar kaj obljubila?“

Starološki.

Latinsko ali Slavjansko?

(Konec.)

3. Latinska mesečna imena se ne spodobijo za Slavjane, ker jih je nekotih grozno bezumnih, tako September, Oktober, November, December, ki se zovejo 7mi, 8mi, 9ti, 10 mesec, naznamvajo pa 9toga, 10toga, 11toga in 12toga! Vrh toga se priležejo ta imena slavenskemu jeziku, kakor konju očalnice.

Iz teh razlogov je dakle jasno, da se latinska imena mesecev u slavensčino upeljati več ne smejo.

Alj mende izvornih slavenskih imen ni za mesečne dobe?

Zali Bože jih je le preveč; usaki rod ima svojih posebnih, drugim rodam ali clo neznanih, ali različne mesece naznamvajocih.

Takova so polska, češka, slovenska in dvojno illirska! Pre tolikaj neslogi dakle ni čuda, da so se prevodniki zakonika spet latinskih imen prijeli, in kakor se je u ovoj reči zgodilo, tako bojo slavenski rodovi tudi u drugih zadevah ob svojo veljavnost pršli, ako u svojoj neslogi ostanejo; že vidite iz toga izgleda kako se reči i brez svojih protivnikov obvrtačajo, da svoji lastni iskreni rojaki se motijo in zaidejo od pravoga pota. Što je nesložnim še le od svojih protivnikov dočakovati? Naj se tedaj dobro prislavice deržimo: u glavnih složno. Kolika glavna reč je pa narodni jezik, in kako važno je zlasti, globoko u osebnju in javno življenje in opravila narodov segojoče časne zapopadke soglasnimi slovi oznamvati, toga mende ne bo tréba, dokazovati.

Kako pa bi se imeli složiti? Alj bojo imela veljati imena ednoga izmed raznih naréčij

za vsa druga alj bomo izbirali najboljših iz pojedinih naréčij, ali novih postavili?

Ja sim svoje misli u toj zadevi u 66. lista Slovenije t. l. u presojenje dal, in dokazal, da dozdana pratkina iména mesecev od vsih posamesnih naréčij ukup ničesar ne velajo, in se k tomu naménu ne priklade, ker bi bila znamenja mesečnih časov le za pojedine obkrajne, drugej pa bi o tistem času ne primerna bila, meseci pa niso samo polske, češke, slovenske ali illirske nego obče zemelne létne dobe. Ta pojedina pratkina iména so zložena prav po déstastu po znamenjih veljajocih u zadevnih mesečih le za dežele, kjer se pojedino naréčje govori. Vsaki pa, ki je le meličko izobražen vé, da so o tistem času u različnih zemelnih pasih da u različnih podnebjih tistoga pasa tudi različne létne dobe.

Še u oskoj obkrajni, kjer Slovenci prebivajo, ove niso povsod enake, postavim: 6ti mesec se zove po slovenje rožnik, tomu se Slovenci z Terzaskom močno čudidi morejo, ako slišijo od med njimi bivajocih Taljanov prislovice: „Aprile fa fiore, e Maggio ne a l'onore“ pri njih pa clo: „Giugno ne a l'onore.“

To naj gospod D. u 37. listu novic t. l. premisli. Novih mesečnih imén se nekoji zlobrane, ako so pa iména obleke zapopadkov, in ako se Slavjanom ne spodobi, ni šemastim staro ptuji ni u lastni otroški obleki ni golim na svitlo stopiti, ne ostane drugoga, kakor si za mesečne zapopadke novih oblek t. j. imén spraviti.

Nekoji hočejo leta iména uvésti po cerkvenih praznikih. Od takovih piše Matia Majer u svojih pravilih stran 55: „Po cerkvenih praznikih se meseci nikakor imenovati ne smeju, u takovih bi se nikadar složiti ne mogli, ker rimokatolički Slavni praznike inače imenujemo kakor pravoslavni i Slavni ponovljenoga vérozakona. Potle kako bi bilo magoče sjediniti i složiti se še le s Slavni muhamedanskoturskoga vérozakona. Mi bi hotli iména naravno kristjanska, oni, to se vé, muhamedansko-turška. Ne mešajmo sveto pismo i koran s pravili slovnickimi.“

Moj svet je bil in je še, mesece imenovati po nebeških znamenjih, na kojih nam kaže sonce usakomesečen del svojega zdevnoga teka, ki je prikazen usakomesečnoga zemelnoga teka krog sonca; ker namréc pri tom krožnom napredovanju zemle-sonce vedno iz od drugih strani pogledamo, ga vidimo torej u vedno različnih razmerih k zvezdjem zemelni pot obležečim, to je k nebeškim znamenjem, in pravimo, da stopi sonce o tom ali umom mesecu u to ali uno znamenje.

Ta iména u omenjenom listu Slovenije po zvezdopravilnom (astronomičnom) létu uredjena, nešto popravljena u redu pratčičnoga léta kakor bi se po slovensko glasili, sem postavim:

1. Vodenarc, to je mesec, u kojem stopi sonce u zvezdje ali znamenje vodenarje;
2. Riben od zvezdja rib;
3. Ovnik ali ovenc od zvezdja ovna;
4. Junénih ali bikca od zvezdja junca ali bika;
5. Dvojken ali dvojčnik od zvezdja dvojkov *);
6. Raken od zvezdja raka;
7. Oroslanc od zvezdja oroslana;
8. Deven od zvezdja deve **);
9. Vagen od zvezdja vage ***);
10. Strupjanik od zvezdja strupjana (skorpjona);
11. Strelcoj ali strelčnik od zv. strelca;
12. Jarčen od zv. jarca.

Ova iména naj se u ostalih naréčjih po svojem naprave, ako se le pravilo obče navraća, ona so posneta iz edino in samo pravoga mérila (Masstab) mesečnih dob, Božji krasni svet sam je ti veličanski časomer i mesečna ura, u njoj obnehje je čislón, zvezdja nebeških znamenj so cisla, sonce kazavnik in zemla neztečljivo gibeme (perpetuum mobile).

*) To je redno, a navadno dvojčice pomanjšavno slovo za otročice kar ne vedno ostanejo, dvojke pa smirom.

***) Pri Slovencih Polskih in Čehih je navadno pomanjšavno: děvica, redno slovo pa je kod Birov Rusov in po staroslavensko, pravilno: děvá, zakaj bi dakle tudi Slovenci ne sméli reden koren upotrebovati mésto često krivo obvrtačnoga rastlika.

****) Vaga ni izvorno némška beséda, kakor bi po glasu mislili, nego staroslavensko slovo.

Iz toga vidite, da ne štogod bledujem s praznimi dozdevki, duh Slavjanskoga jezika, da! pametna pravilnost sama tirja ta iz razloga reči izhajajoća iména.

Volite sdaj slavni moži postavodajavci opravilnoga pravorečja, dokler je še doba volitve, koje je mili Bog slavjanskim rodom Austrie, kakor redko koda drugim narodom podelil, volite tako, da bodete zaslužili pohvalo in zahvalo naroda, a ne da bi se nekidan želiti moglo, da bi bilo boljše bilo, akor bi ničesar tega ne bili uterdili, voliti zadnič, da bodo tudi ostali Slavjani prisiljeni od moći lépoga in umnoga izgleda nam složni pristopili. Zavergli ste že in pravično zavergli dozdana pratčica iména, zaveržite za Božjo volo tudi latinska, do duše se tresem, da moram postavno po zakoniku latinsko postaviti dnevko (Datum):

Celovec 28. Novembra 1849.

Frc. prostnik Bezenice.

Obseda Temišvara.

Ko je Bem Puhnerja zmagal, se je zadnemu oddelk Leiningen v pomoč dvignul, ali pot je bila že od sovražnika zaperta torej se je hitro v Temišvar vmaknul. Ali Bem mu bil pot od vsih krajev zaperl in ga vjel, ako bi ga bil grof Vecsey, osaben Madjar slušal. Pa on je menil, da poljskega klatoviteza ni dolžan vbogati. Ta nebolgljivost je tedaj Leiningenja resila da se je zamogel v Temišvar vmaknuti. Ravno v tej dobi se dvignejo na severo-ogerskem čerini oblaki, in kneza Vindišgrāca namlatijo. Po dvodnevi bitvi pri Kapolni ga je marsikaka huda strela zadela, ki je tudi juzno-ogerski armadi pogum v serce lila, tako, da se 25. aprila napravi, Temišvar vzeti, ki ga je vozko obdala. Mesto je varovalo 8650 mož, med kterimi je bilo 4494 novincev, pod poveljstvom 80 letnega Rukavina, ki je ravno v tem mestu pred 60 letmi prostak na straži stal.

Duša brambe je bil Leiningen in Stankovič. Inženirjev in topničarjev je bilo kakor tudi topov premalo; le trije inženirji in 213 topov. — Med vojastvom je bilo 1500 Madjarov in med njimi en batalijon (600) Seeklerjev, ki so scer za domovino vsi goreči bili, pa vonder celi čas obsede mirni ostali. Pervi poskus je bil proti vodi, ktero so cesarski od zunaj dobivali; pokončan je bil vodotok. Torej so bili vsi vodnjaki v mestu potrebljeni, in na tako vižo niso dobili vodo, da so si mogli žejo gasiti. Bega se na juznem kraju navznotraj zavije, in tam so takrat cesarski na travniku tabor napravili in tope okrog nastavili. Ogri pa so po zatvornicah vodo odvernuli, tedaj je zlo nezdravo močvirje tam ostalo. Posada ni nič zvedla, kaj se po drugih krajih godi in je mislila in razmišlavalā, kako bi ji bilo mogoče si naznanila dobiti, pa zastoj. Ponudi se tedaj en vojak, ako mu zapajajo nekoliko mož, da hoče kaj zvediti. In za resnico, vjel je enega kurirja in ga v Temišvar pripeljal, ki je z naznanili v madjarski tabor namenjen bil. Od tega se je zvedilo, da je bila v Debrečinu republika zglasena, tedaj Rukavina sklène iz terdnjave Madjare napasti. 12 maja ob treh zjutraj se pada general Leiningen iz mesta z 1700 pešcev, 620 konjkov in 14 topov, da bi eno predmestje napadel. Alj Madjari so imeli svoje vohone v terdnjavi, ki so jim z vihranjem ene rute sklep na znanje dali; nasledek tega je bil, da niso cesarski nič opravili.

(Konec sledi.)

Razjasnenje.

Kmet. in rokod. Novice so nedavno priznanile, da se je g. prof. Kleemann vladi oglašil, da bi se zložilo berilo za nižji, in krestomatija poetička in prozaička za višji gimnazij. Poslednji list Novic pak prinese glas, da je ministerstvo g. Kleemannu odgovorilo, da pišem jaz berilo. Jaz sem pred nekimi tjedni že oglašil, kakšne bodo moje krestomatije, slovenska poetička je do ene pole gotova; kar pak se tiče berila za nižji gimnazij, nije bil o temu govor ni u Beču, ni u mojem oglasu; navproti bilo je u Beču jasno rečeno, da bo se berila gdo drugi lotil. To je tedaj zmota, katero s tem razjasniti hitim, ker se omikanja naše mladeži tiče.

U Terstu 8. Dec. 1849.

Ivan Macun.